

**Kompetencje przyszłości wspierające
integrację uchodźców z Ukrainy**

Integracja i relacje oczami Polaków i Polek

Współfinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

Metodologia	2
Podsumowanie statystyk	3
Wnioski	4
Metryczka	5
Znajomość	6
Segmenty Polaków i Polek	7
Wizerunek	8
Stosunek do osób z Ukrainy na rynku pracy	12
Zgoda na nawiązywanie relacji	13
Przyzwolenie na pozostanie w Polsce	15
Przynależność do społeczeństwa	16
Akceptacja różnych sytuacji dziś	18
Akceptacja różnych sytuacji w przyszłości	19

Metodologia

Cel badania: badanie miało na celu zweryfikować dystans społeczny Polaków i Polek do uchodźców i uchodźczyń z Ukrainy oraz otwartość na integrację w przyszłości. W tym celu zbadano wizerunek osób z Ukrainy mieszkających na terenie Polski, podejście do obecności osób z Ukrainy na rynku pracy w Polsce, stosunek do różnych sytuacji społecznych oraz rozwiązań systemowych dziś i jutro.

Technika: Badanie przeprowadzono metodą CATI – telefonicznych wywiadów ankietowych.

Czas trwania ankiety: 10 minut

Termin realizacji wywiadów: listopad 2022

Wielkość próby: 300 osób – reprezentatywna próba Polaków i Polek. Błąd maksymalny wynosi 6% przy poziomie ufności 95%.

Badanie zostało zrealizowane przez agencję badawczo-konsultingową Danae.

Publikacja sfinansowana z funduszy Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+ Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej wartość merytoryczną. Projekt numer: 2022-1-PL01-KA210-ADU-000082608

Podsumowanie statystyk

19%

Tyle osób zgodziłoby się, żeby osoba pochodząca z Ukrainy była przyjacielem lub przyjaciółką jego/jej dziecka

67%

Tyle osób uważa, że pracownicy z Ukrainy zasługują, żeby traktować ich tak samo jak Polskich pracowników

16%

Polaków uważa, że mężczyzna z Ukrainy, który żyje w Polsce bez rodziny powinien jak najszybciej wyjechać z Polski.

50%

Polaków zgadza się ze stwierdzeniem, że mężczyzna z Ukrainy, który żyje w Polsce z rodziną może tu zostać na stałe i stać się częścią społeczeństwa.

34%

Tyle Polaków i Polek nie chciałoby, żeby osoby z Ukrainy prowadziły w Polsce dochodowe firmy.

72%

Osób nie byłoby zadowolonych gdyby w telewizyjnym bloku reklamowym pojawiła się reklama tylko w języku ukraińskim.

18%

Polaków i Polek nie jest przyjaźnie nastawionych do mieszkających w Polsce Ukraińców i Ukrainek.

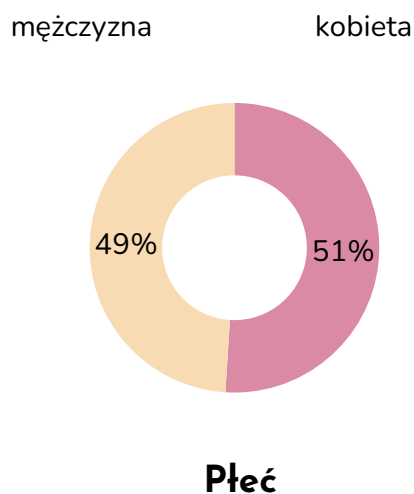
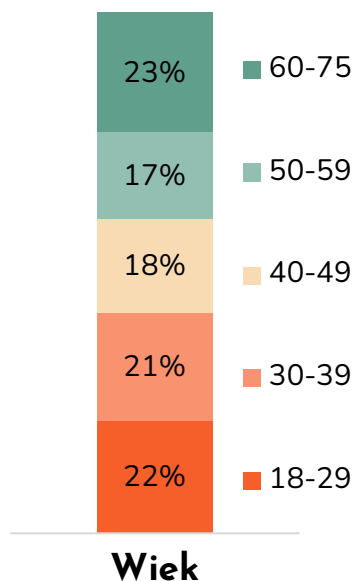
48%

Polaków i Polek uważa, że Ukraińcy i Ukrainki są obcy w Polsce i nie są częścią społeczeństwa.

Wnioski

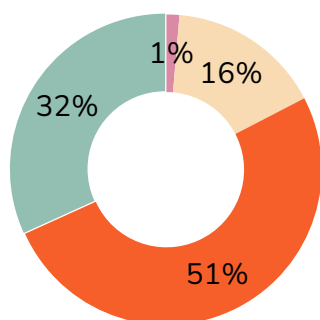
- Polacy i Polki rzadziej przypisują mieszkającym w Polsce Ukraińcom i Ukrainkom pozytywne cechy, co niekoniecznie musi być równoznaczne z ich negatywnym postrzeganiem. Brak powiązania danej cechy z osobami narodowości Ukraińskiej może wynikać z tego, że część Polaków i Polek nie zna osób z Ukrainy, a tym samym nie chce deklarować opinii na ich temat. Warto jednak zauważyć, że roszczeniowość jest charakterystyczna dla Ukraińców i Ukrainek dla 2/3 Polaków i Polek.
- Osoby przyjaźnie nastawione do Ukraińców i Ukrainek częściej niż osoby nieprzyjazne posiadają wykształcenie wyższe, oraz częściej deklaruje posiadanie dzieci. W grupie osób przyjaznych znajduje się więcej kobiet. Jest to segment o niższej średniej wieku. Nawet przyjaźnie nastawieni Polacy i Polki nie pożądamy sytuacji świadczących o pełnym uczestnictwie Ukraińców i Ukrainek w społeczeństwie. Jednak nie są też nastawieni negatywnie na wiele sytuacji, które mogą wystąpić w międzykulturowym społeczeństwie. Warto zauważyć, że istnieją pewne bariery, które wydają się wspólne i niezależne od przyjaznego lub nieprzyjaznego nastawienia do cudzoziemców. Takim zjawiskiem jest np. obecność reklam telewizyjnych w języku Ukraińskim, obecność cerkwi w przestrzeni publicznej oraz obecność osób innej narodowości w polityce.
- Osoby, które znają minimum jedną osobę z Ukrainy mieszkającą na terenie Polski są nastawione bardziej przyjaźnie, wykazują mniejszy dystans społeczny i większą otwartość na wpływ cudzoziemców na Polskę i jej kulturę. Brak relacji pomiędzy przedstawicielami tych dwóch narodowości może zatem jedynie pogłębiać przepaść i istniejące stereotypy wizerunkowe.
- Nastawienie do obecności Ukraińców i Ukrainek na rynku pracy jest zależne od tego, czy respondent zna minimum jedną osobę z Ukrainy. Osoby nieznające Ukraińców i Ukrainek oceniają ich udział w rynku pracy negatywnie i w mniejszym stopniu postulują za równym dostępem do niego. Istotną kwestią jest również wykształcenie Polaków i Polek. Wyniki wskazują, że osoby o wyższym wykształceniu są zdecydowanie lepiej nastawione do Ukraińców i Ukrainek w kontekście ich pracy w Polsce i jej wpływu na gospodarkę, a także równego traktowania w miejscu pracy. Jednak warto zauważyć, że tylko 10% osób zgodziłoby się, żeby osoba z Ukrainy była ich szefem szefową.
- Polacy i Polki są bardziej otwarci na relacje o mniejszej zażyłości z Ukraińcami i Ukrainkami. Nawiązywanie relacji partnerskich lub relacji ich dzieci z cudzoziemcami spotkało się z mniejszą aprobatą. Jednak już sama potencjalna popularyzacja się związków i rodzin polsko-ukraińskich w przyszłości jest obojętne 75% Polaków i Polek. Podobnie jak aktywne uczestnictwo w życiu lokalnych społeczności.
- Najwięcej Polaków i Polek zgodziłoby się, żeby w Polsce pozostały na stałe rodzice (mężczyźni i Kobiety) dzieci żyjący z nimi w Polsce oraz osoby starsze. Jedynie co czwarta osoba przyzwoliłaby na to mężczyźni żyjącemu w Polsce bez dzieci.

Metryczka

Wykształcenie

- podstawowe lub gimnazjalne
- zasadnicze zawodowe
- średnie
- wyższe

Wielkość miejscowości:

wieś 40%

Miasto do 20 tys. mieszkańców 13%

Miasto powyżej 20, do 100 tys. 19%
mieszkańcówMiasto powyżej 100, do 500 tys. 16%
mieszkańców

Miasto powyżej 500 tys. mieszkańców 11%

Posiadanie dzieci

24%

76%

Próba: n= 300 - wszyscy respondenci

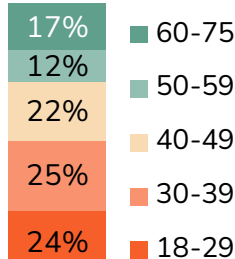
Segmenty Polaków i Polek

Przyjaźni Do tego segmentu możemy zaliczyć 37% badanych. Są to osoby o najbardziej pozytywnym nastawieniu względem osób z Ukrainy i ich obecności w społeczeństwie. 81% przyjaznych zna w Polsce przynajmniej jedną osobę z Ukrainy.

Płeć

Wiek

Wykształcenie:

Dzieci posiada:

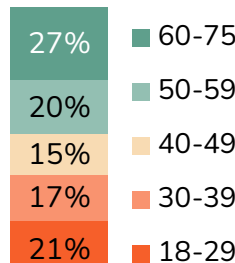

Warunkowi Stanowią ok. 45% całej populacji i potrafią wyznaczyć wiele wyraźnych granic pomiędzy narodowościami polską i ukraińską dziś i w przyszłości. 47% warunkowych zna najmniej jedną osobę z Ukrainy, która mieszka w Polsce.

Płeć

Wiek

Wykształcenie:

Dzieci posiada:

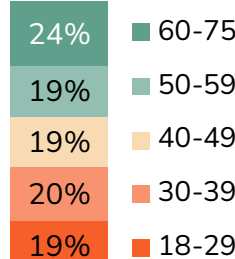

Nieprzyjaźni, to 18% osób o najbardziej krytycznym nastawieniu względem osób pochodzących z Ukrainy. 41% przyjaznych zna przynajmniej jedną osobę z Ukrainy mieszkającą w Polsce.

Płeć

Wiek

Wykształcenie:

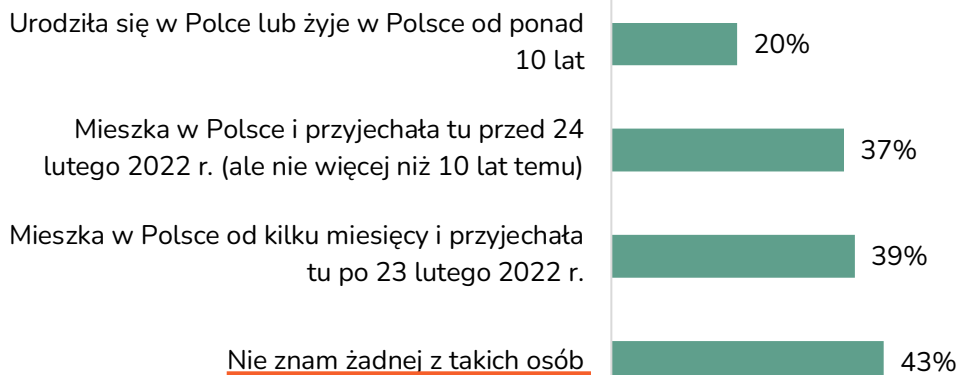

Dzieci posiada:

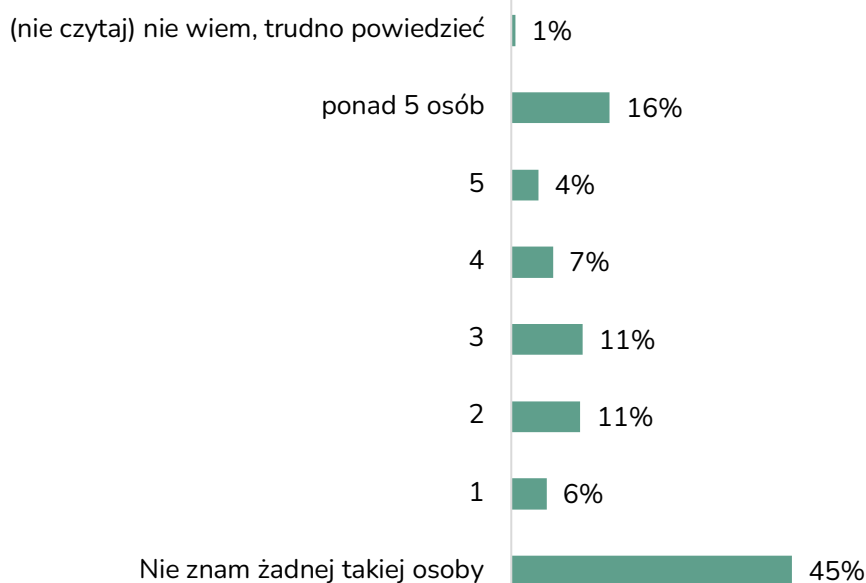
Znajomość

Z1. Czy zna Pan(i) osobiście co najmniej jedną osobę narodowości ukraińskiej, która:

Próba: n= 300 - wszyscy respondenci

Z2. Ile żyjących w Polsce Ukraińek lub Ukraińców zna Pan(i) co najmniej z imienia?

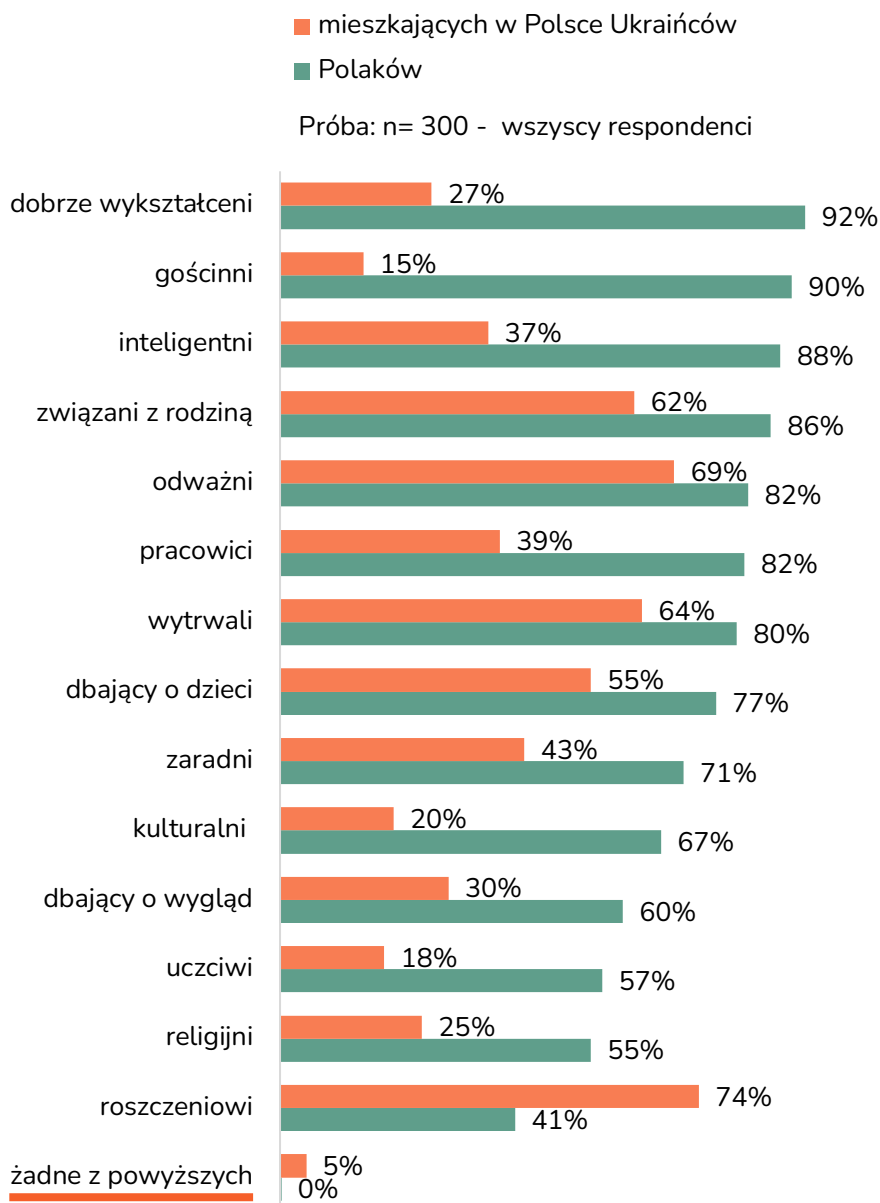

Próba: n= 300 - wszyscy respondenci

Blisko połowa osób w wieku 40+ nie zna nikogo z Ukrainy mieszkającego obecnie w Polsce. Aż 70% osób w wieku 60+ nie zna Ukraińca/Ukraińki, który/-a obecnie mieszka w Polsce. Wśród osób znających minimum jedną osobę z Ukrainy jest więcej osób o wykształceniu wyższym oraz osób, które nie posiadają dzieci.

Wizerunek. Stwierdzenie pasuje do większości:

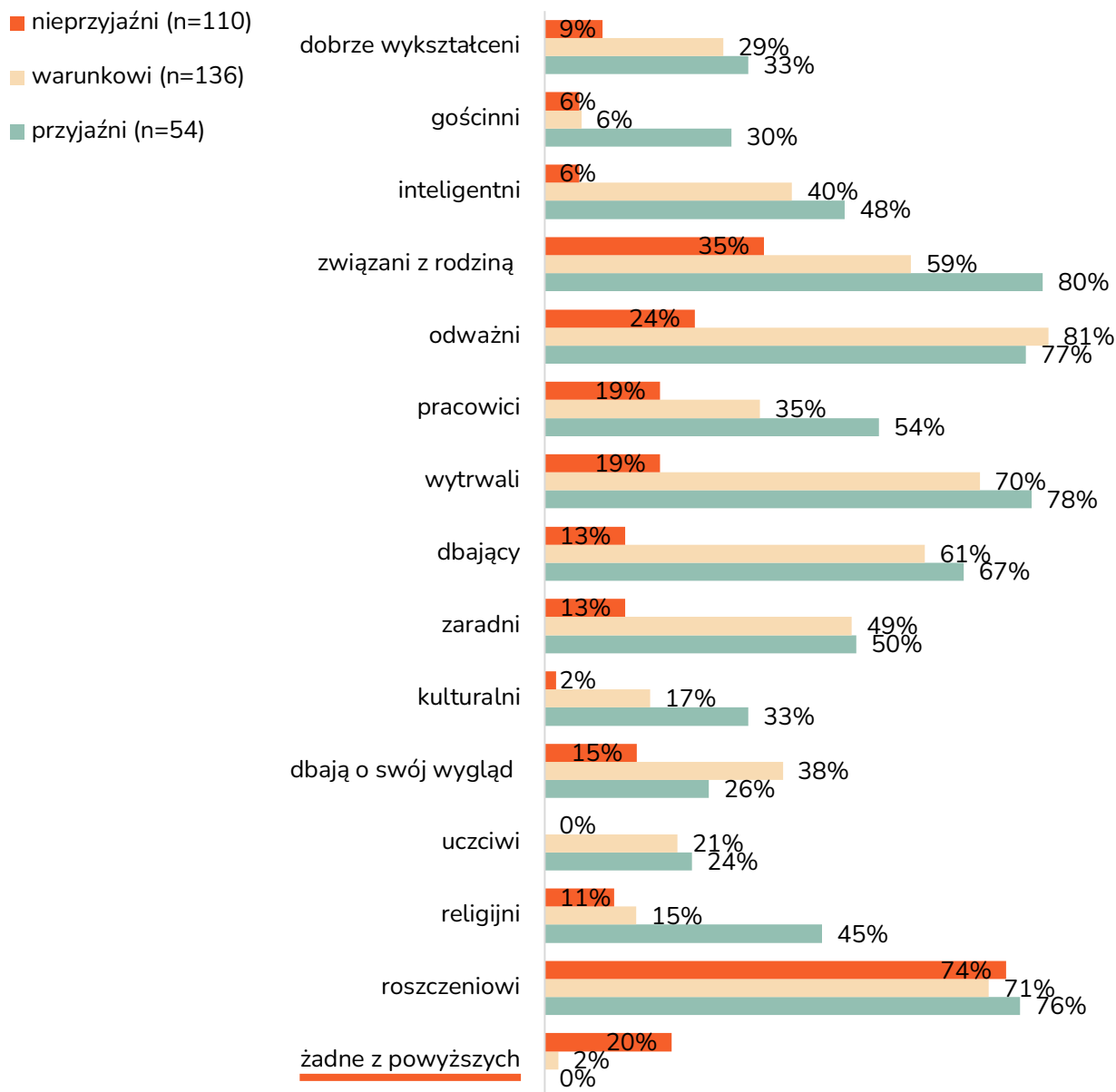
P1.Przeczytam Panu listę różnych określeń ludzi. Przy każdym z nich proszę powiedzieć, czy Pana/-i pasuje ono do większości: Polek / Polaków / żyjących w Polsce Ukraińek / żyjących w Polsce Ukraińców / do żadnej z tych grup

Największą dysproporcję w ocenie Ukraińców i Polaków można dostrzec w cechach takich jak: gościnność i dobre wykształcenie. Najczęściej zaobserwowaną przez Polaków i Polki cechą u Ukraińców jest roszczeniowość, odwaga i związek z rodziną. Polscy mężczyźni rzadziej przypisywali Ukraińskim cechy takie jak: dbałość o wygląd lub dbałość o dzieci. Natomiast osoby starsze rzadziej dostrzegały w Ukraińcach cechy takie jak: kultura osobista, gościnność czy religijność. Osoby wykształcone częściej oceniały Ukraińców jako religijnych, dobrze wykształconych, inteligentnych, kulturalnych i gościnnych, zaradnych i uczciwych. Osoby znające minimum jedną osobę z Ukrainy częściej przypisywały Ukraińcom wszystkie wymienione cechy poza odwagą i dbałością o wygląd.

Wizerunek. Stwierdzenie pasuje do większości Ukraińców

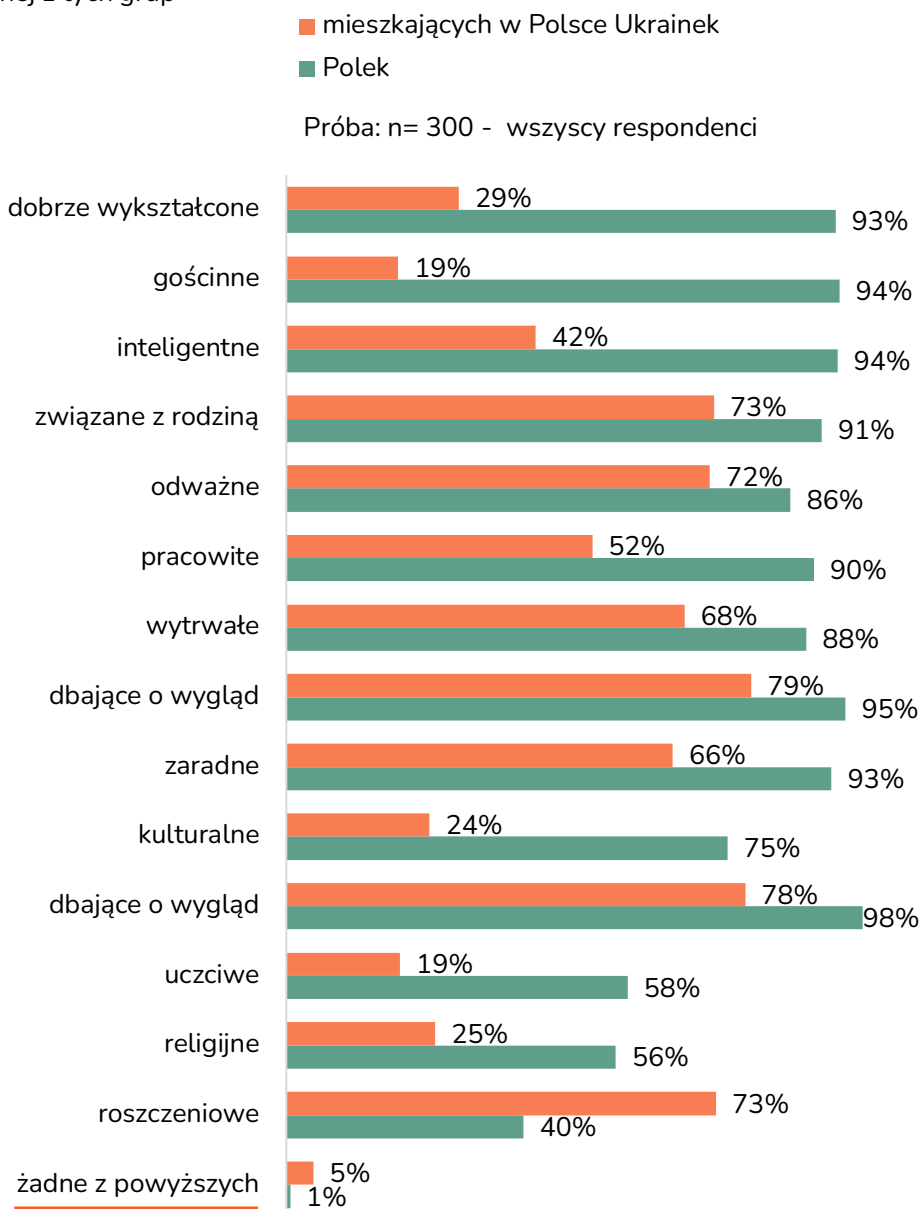
P1.Przeczytam Panu listę różnych określeń ludzi. Przy każdym z nich proszę powiedzieć, czy Pana/-i pasuje ono do większości: Polek / Polaków / żyjących w Polsce Ukrainek / żyjących w Polsce Ukraińców / do żadnej z tych grup

Najmniejszą skłonność do przypisywania Ukraińcom pozytywnych cech mają Polki i Polacy, którzy są mniej przyjaźnie nastawieni do Ukrainek i Ukraińców mieszkających w Polsce. Jednak niezależnie od reprezentowanego segmentu dominuje opinia, że Ukraińcy są roszczeniowi. Warto zauważyć, że osoby z segmentu warunkowi w podobnym stopniu, co osoby z segmentu „przyjaźni” przypisują pozytywne cechy Ukraińcom. Wyjątkiem są takie atrybuty jak religijność, gościnność, kulturalność. Na tle zbliżonych do siebie opinii o Ukraińcach wyraźnie wyróżnia się brak skłonności do nadawania pozytywnych cech przez osoby z segmentu „nieprzyjaźni”,

Wizerunek. Stwierdzenie pasuje do większości:

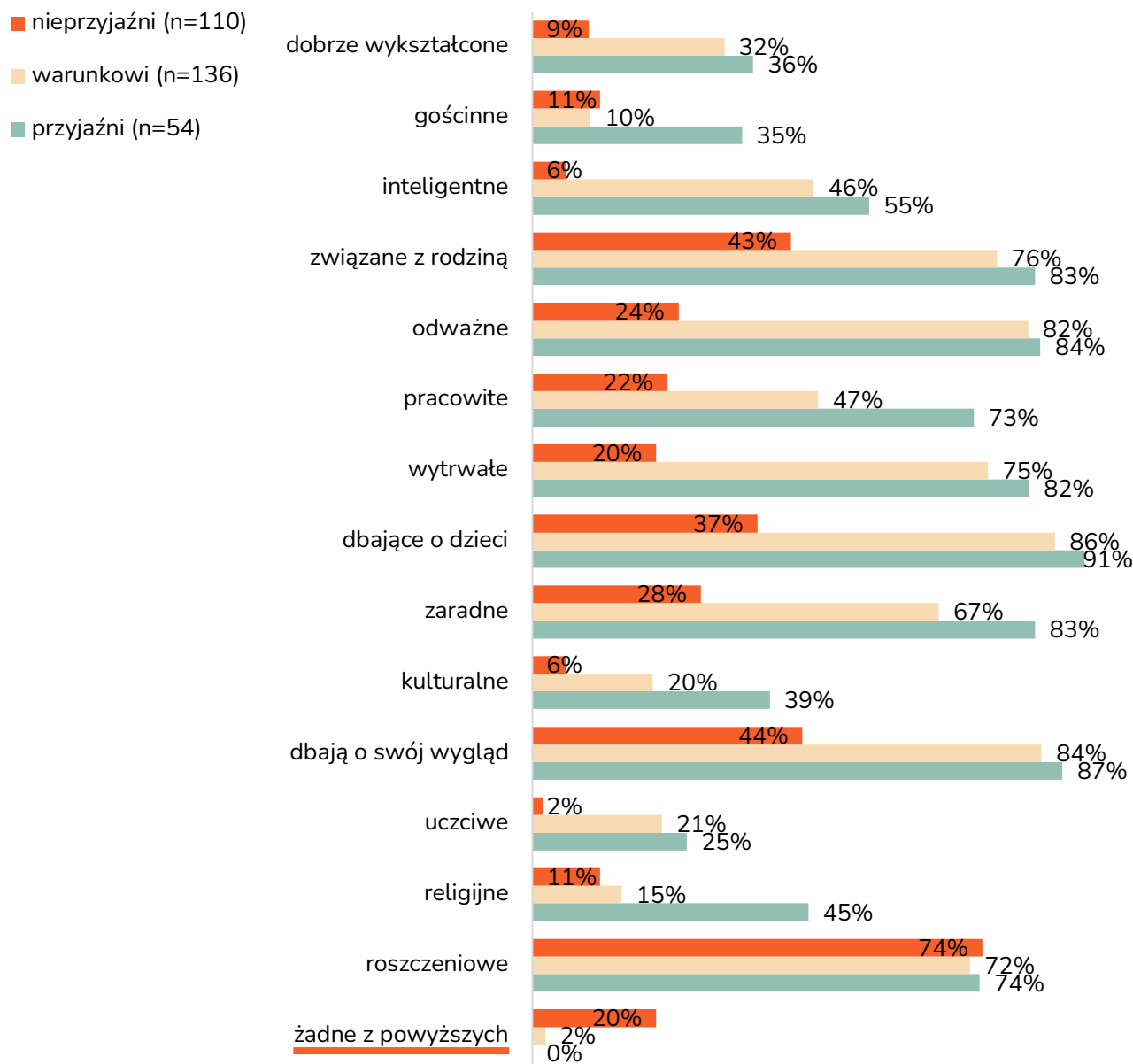
P1.Przeczytam Panu listę różnych określeń ludzi. Przy każdym z nich proszę powiedzieć, czy Pana/-i pasuje ono do większości: Polek / Polaków / żyjących w Polsce Ukrainek / żyjących w Polsce Ukraińców / do żadnej z tych grup

Ukrainkom, podobnie jak Ukraińcom, znacznie rzadziej Polacy i Polki przypisują pozytywne cechy. Warto jednak zauważyć, że więcej osób badanych było skłonnych przypisać te cechy kobietom z Ukrainy niż mężczyznom. Najrzadziej respondenci oceniali kobiety z Ukrainy, jako gościnne, uczciwe, kulturalne oraz rodzinne. Najczęściej dostrzeganą w nich cechą była roszczeniowość. Gościnność, religijność, kulturalność, pracowitość, uczciwość, zaradność są cechami rzadziej przypisywanymi Ukrainkom wraz z rosnącym wiekiem respondentów. Polki zdecydowanie rzadziej niż Polacy uznawały, że większość Ukrainek dba o swój wygląd. Osoby wykształcone częściej oceniały Ukrainki jako religijne, dobrze wykształcone, kulturalne i gościnne, inteligentne i uczciwe. Polki i Polacy znający minimum jedną osobę z Ukrainy mieszkającą w Polsce częściej przypisywały im wszystkie wymienione cechy poza odwagą.

Wizerunek. Stwierdzenie pasuje do większości Ukrainek

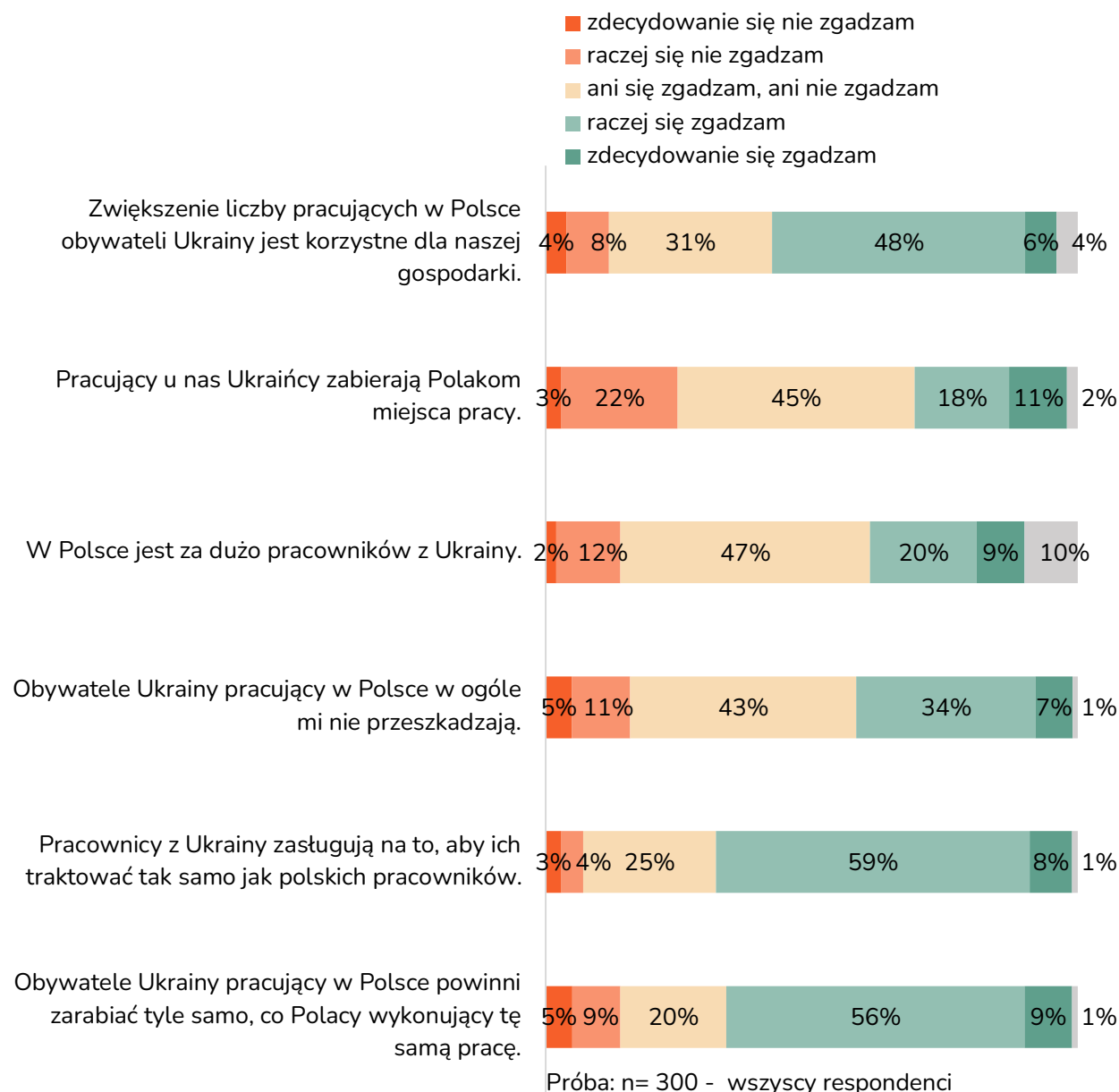
P1.Przeczytam Panu listę różnych określeń ludzi. Przy każdym z nich proszę powiedzieć, czy Pana/-i pasuje ono do większości: Polek / Polaków / żyjących w Polsce Ukrainek / żyjących w Polsce Ukraińców / do żadnej z tych grup

Najmniejszą skłonność do przypisywania Ukrainkom pozytywnych cech mają Polki i Polacy, którzy są mniej przyjaźnie nastawieni do Ukrainek i Ukraińców mieszkających w Polsce. Jednak niezależnie od reprezentowanego segmentu dominuje opinia, że Ukrainki są roszczeniowe. Polacy i Polki reprezentujący segmenty „warunkowi” i „przyjaźni” mieli zbliżone opinie w wielu kategoriach. Osoby z segmentu „warunkowi” rzadziej przypisywali Ukrainkom cechy takie jak gościnność, kulturalność czy religijność. Na tle zbliżonych do siebie opinii o Ukrainkach wyraźnie wyróżnia się brak skłonności do nadawania pozytywnych cech przez osoby z segmentu „nieprzyjaźni”,

Stosunek do osób z Ukrainy na rynku pracy

P2. Przeczytałem Panu/-i kilka opinii na temat Ukraińek i Ukraińców w Polsce. Proszę powiedzieć, na ile się Pan(i) z nimi zgadza lub nie zgadza.

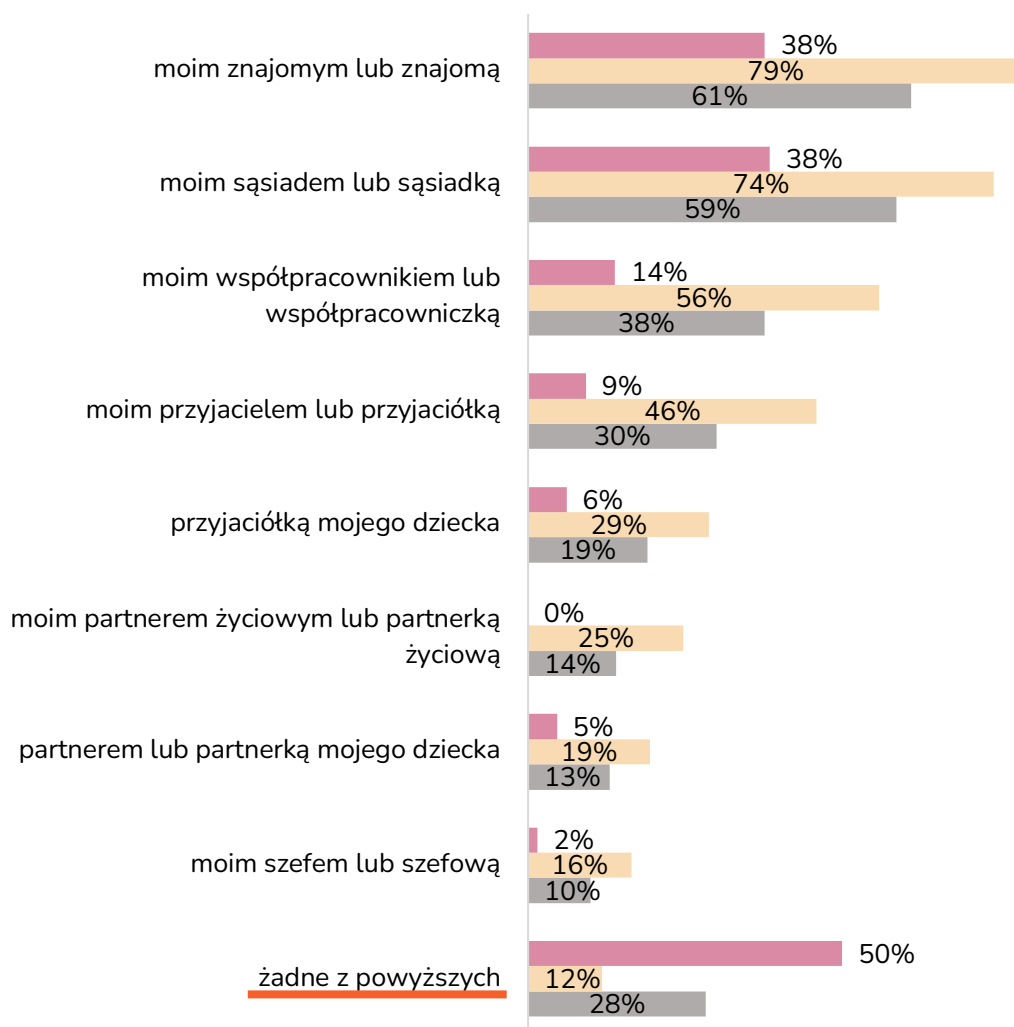

Aż 29% Polaków zgadza się ze stwierdzeniem, że pracujący w Polsce Ukraińcy zabierają Polakom miejsca pracy i tyle samo badanych uznało, że jest ich za dużo w Polsce. 16% respondentów przeszkadzają osoby z Ukrainy pracujące w Polsce, 14% respondentów nie zgadza się z tym, żeby zarabiali tyle samo na równorzędnych stanowiskach. Najmniej (7%) respondentów uznało, że pracownicy z Ukrainy nie zasługują na takie same traktowanie jak polscy pracownicy. Zdecydowanie częściej wybierały taką odpowiedź osoby, które nie znają nikogo z Ukrainy mieszkającego w Polsce. Grupa respondentów znających minimum jedną osobę z Ukrainy częściej opowiadały się za równym traktowaniem obu narodowości w pracy. Osoby o wykształceniu niższym niż średnie istotnie częściej deklarowały, że pracownicy z Ukrainy im przeszkadzają. Aż 38% przedstawicieli tej grupy uważa, że osoby z Ukrainy nie powinny zarabiać tyle co polscy pracownicy.

Zgodził(a)bym się, żeby osoba z Ukrainy była:

P3. Czy, gdyby to od Pana/-i zależało, zgodził(a)by się Pan(i), aby osoba pochodząca z Ukrainy była....

- osoby nie znające nikogo z Ukrainy (n=130)
- osoby znające minimum jedną osobę z Ukrainy (n=170)
- wszyscy respondenci (n=300)

Polacy i Polki największy dystans wykazują w relacjach ich dzieci z osobami narodowości Ukraińskiej oraz w relacjach zawodowych, w których potencjalnie mogą być podwładnymi Ukrainek i Ukraińców. Mężczyźni istotnie rzadziej (14% wskazań) zgodziliby się, żeby osoba pochodząca z Ukrainy przyjaźniła się z ich dzieckiem., jednocześnie istotnie częściej (17% wskazań) zgodziliby się, żeby osoba z Ukrainy była ich partnerką/partnerem. Otwartość na relacje z Ukrainkami i Ukraińcami, w każdej z wymienionych ról, maleje wraz z wiekiem. Blisko połowa Polaków i Polek po 60 roku życia nie zgodziłaby się na żadną z wymienionych relacji (45% wskazań), podobnie jak co trzecia osoba po 50 roku życia. Bardziej otwarci na różne formy relacji pomiędzy tymi narodowościami są Polacy i Polki o wyższym wykształceniu i posiadający dzieci. W grupie rodziców 32% osób zgodziłaby się, żeby ich dziecko przyjaźniło się z osobą z Ukrainy.

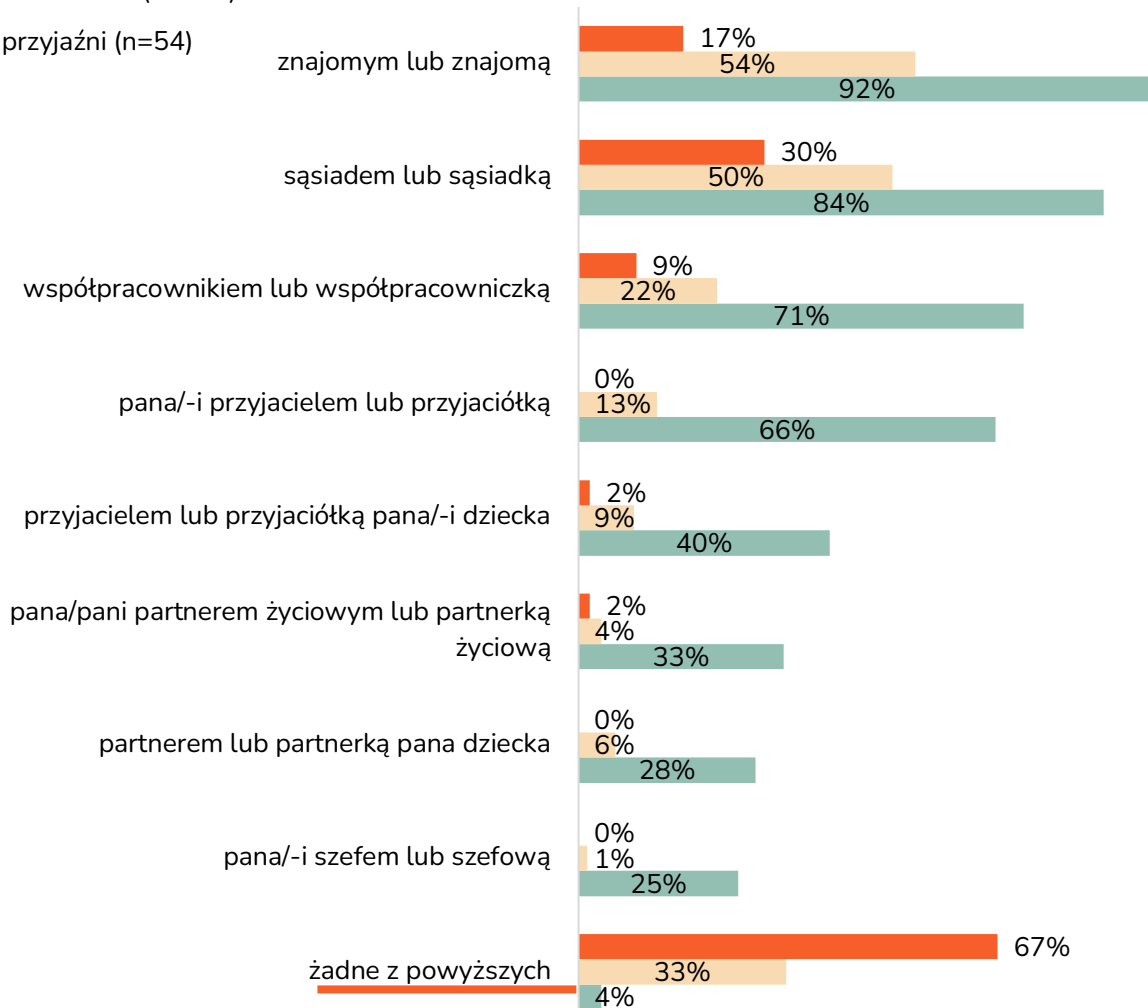
Zgoda na nawiązywanie relacji

P3. Czy, gdyby to od Pana/-i zależało, zgodził(a)by się Pan(i), aby osoba pochodząca z Ukrainy była....

■ nieprzyjaźni (n=110)

■ warunkowi (n=136)

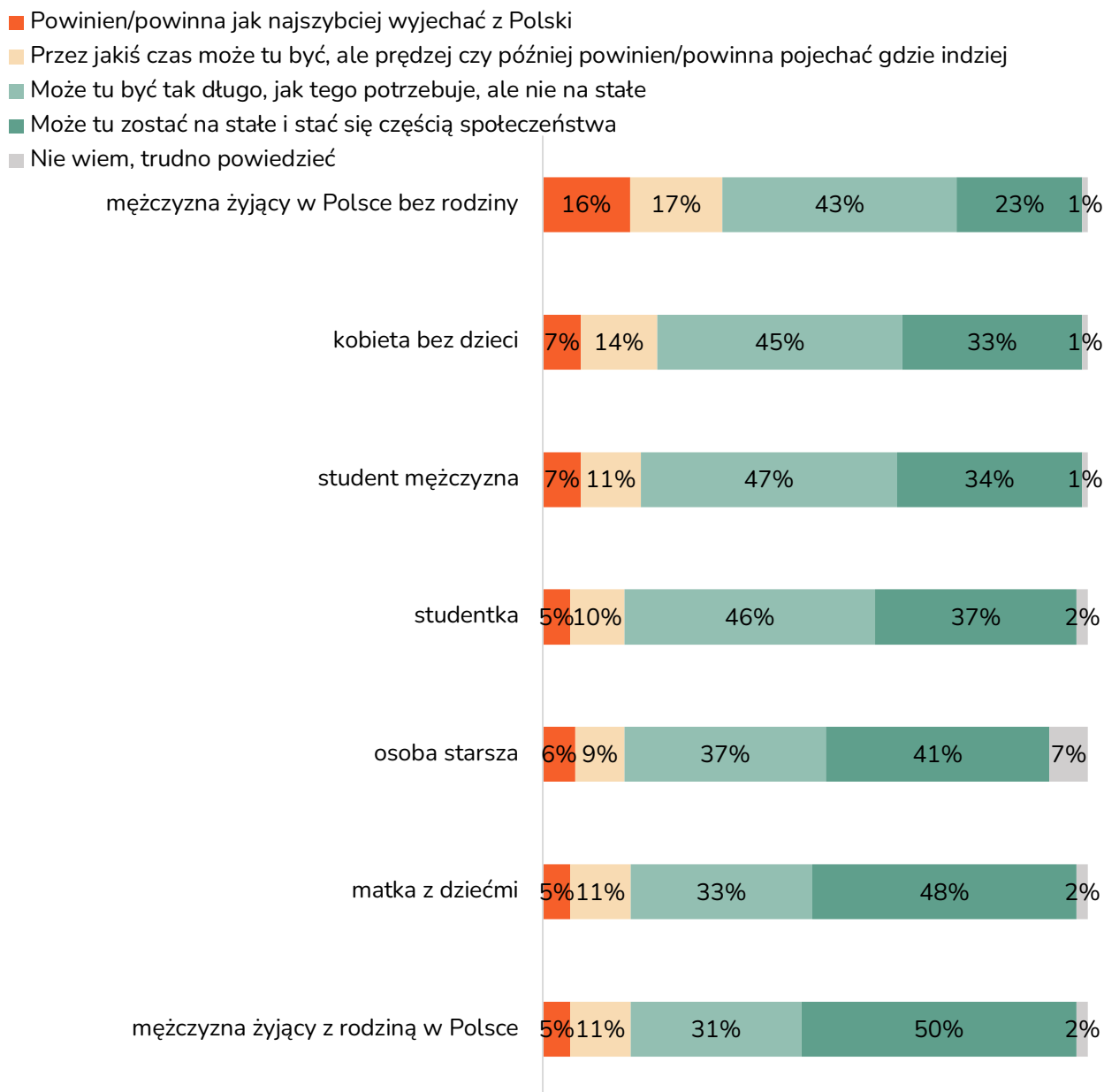
■ przyjaźni (n=54)

W grupie nieprzyjaznych aż 67% nie zgodziłoby się na wchodzenie w jakiegokolwiek relacje społeczne z Ukraińcami i Ukrainkami. Warunkowi zgadzają się, żeby osoba z Ukrainy była ich znajomym lub znajomą, sąsiadem lub sąsiadką. Jednak aż 33% tej grup nie chciałaby nawiązywać żadnych relacji.

Przyzwolenie na pozostanie w Polsce

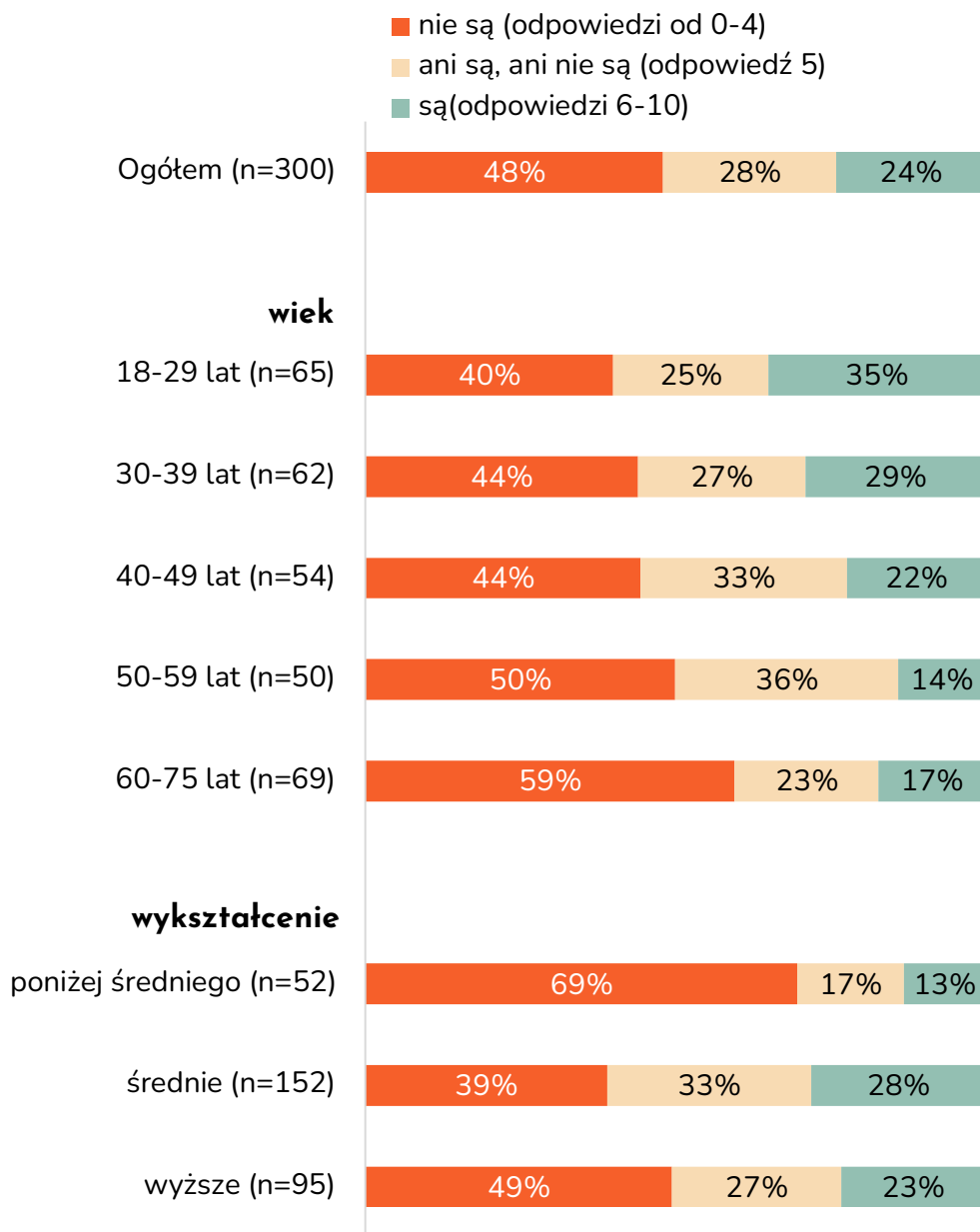
P3. Czy, gdyby to od Pana/-i zależało, zgodził(a)by się Pan(i), aby osoba pochodząca z Ukrainy była Pana/-i:

Najwięcej Polaków i Polek zgodziłaby się, żeby w Polsce pozostali na stałe rodzice (mężczyźni i Kobiety) dzieci żyjący z nimi w Polsce oraz osoby starsze. Jedynie co czwarta osoba przyzwoliłaby na to mężczyźnie żyjącemu w Polsce bez dzieci. Obywatele Polski, którzy znają minimum jedną osobę z Ukrainy częściej deklarowali możliwość pozostania dla przedstawicieli wszystkich wymienionych grup. Jednak wykazywali podobną tendencję i najmniej osób zgodziłoby się na wejście w społeczeństwo mężczyzny żyjącego w Polsce bez rodziny. Osoby w wieku 60+ rzadziej deklarowały, że przyzwoliłyby na stałe osiedlenie się przedstawicieli wszystkich grup. Jednak seniorzy istotnie częściej zgodziliby się na pozostanie w Polsce mężczyzny żyjącego z rodziną niż seniora z Ukrainy lub matki z dzieckiem.

Przynależność do społeczeństwa

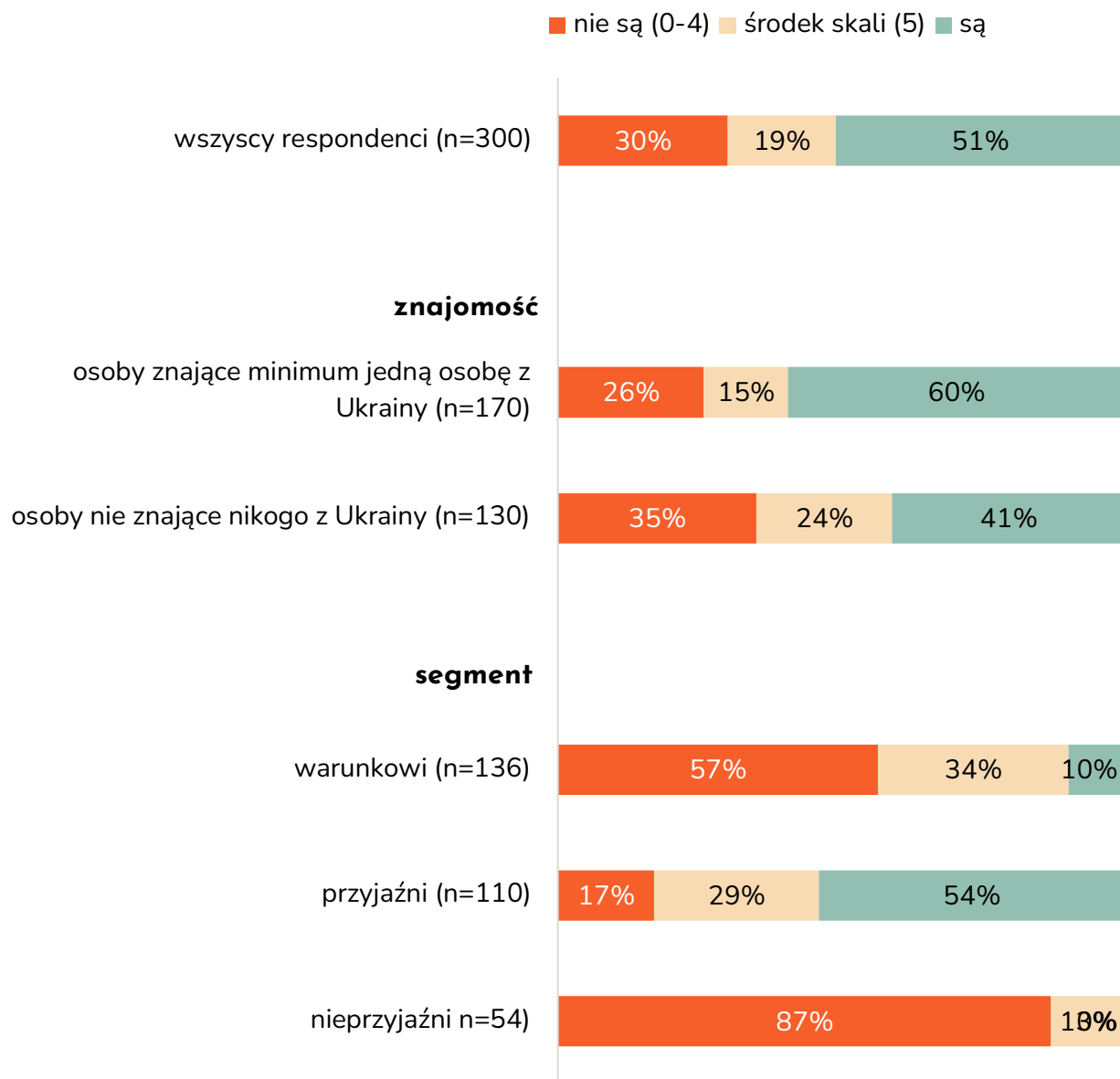
P6. Na ile Pana/-i zdaniem Ukrainki i Ukraińcy żyjący w Polsce są dla tutejszego społeczeństwa obcy, a na ile są jego częścią? Proszę użyć skali od 0 dla „są całkiem obcy wobec tutejszego społeczeństwa” do 10 dla „są w pełni zintegrowani z tutejszym społeczeństwem”.

Zdaniem 24% Polek i Polaków osoby z Ukrainy są częścią społeczeństwa. Wraz z wyższym wiekiem respondentów rośnie ich skłonność do oceniania Ukraińców i Ukrainek jako obcych. Aż 69% respondentów o wykształceniu poniżej średniego uważa, że mieszkający tu Ukraińcy i Ukrainki nie są częścią społeczeństwa. 60% osób znających minimum jednego Ukraińca lub Ukrainkę uznało, że są oni częścią społeczeństwa.

Przynależność do społeczeństwa

P6. Na ile Pana/-i zdaniem Ukrainki i Ukraińcy żyjący w Polsce są dla tutejszego społeczeństwa obcy, a na ile są jego częścią? Proszę użyć skali od 0 dla „są całkiem obcy wobec tutejszego społeczeństwa” do 10 dla „są w pełni zintegrowani z tutejszym społeczeństwem”.

W związku z tym pod względem podziału na grupy należy ich bardziej rozpatrywać pod kątem tego, na ile dana sytuacja by im się nie podobała niż była pożądana. Niezależnie od segmentu, ponad połowa Polaków i Polek nie chciałaby, żeby w bloku reklamowym znajdowała się jedna reklama całkowicie po Ukraińsku. W pozostałych sytuacjach jedynie w segmencie nieprzyjaznych przeważająca większość zareagowała by na nie negatywnie. Polacy i polki, niezależnie od segmentu” bardzo rzadko wskazywali odpowiedź, że dana sytuacja by im się podobała.

Akceptacja różnych sytuacji dziś

P5. Jak Pan(i) by zareagował na poniższe sytuacje?

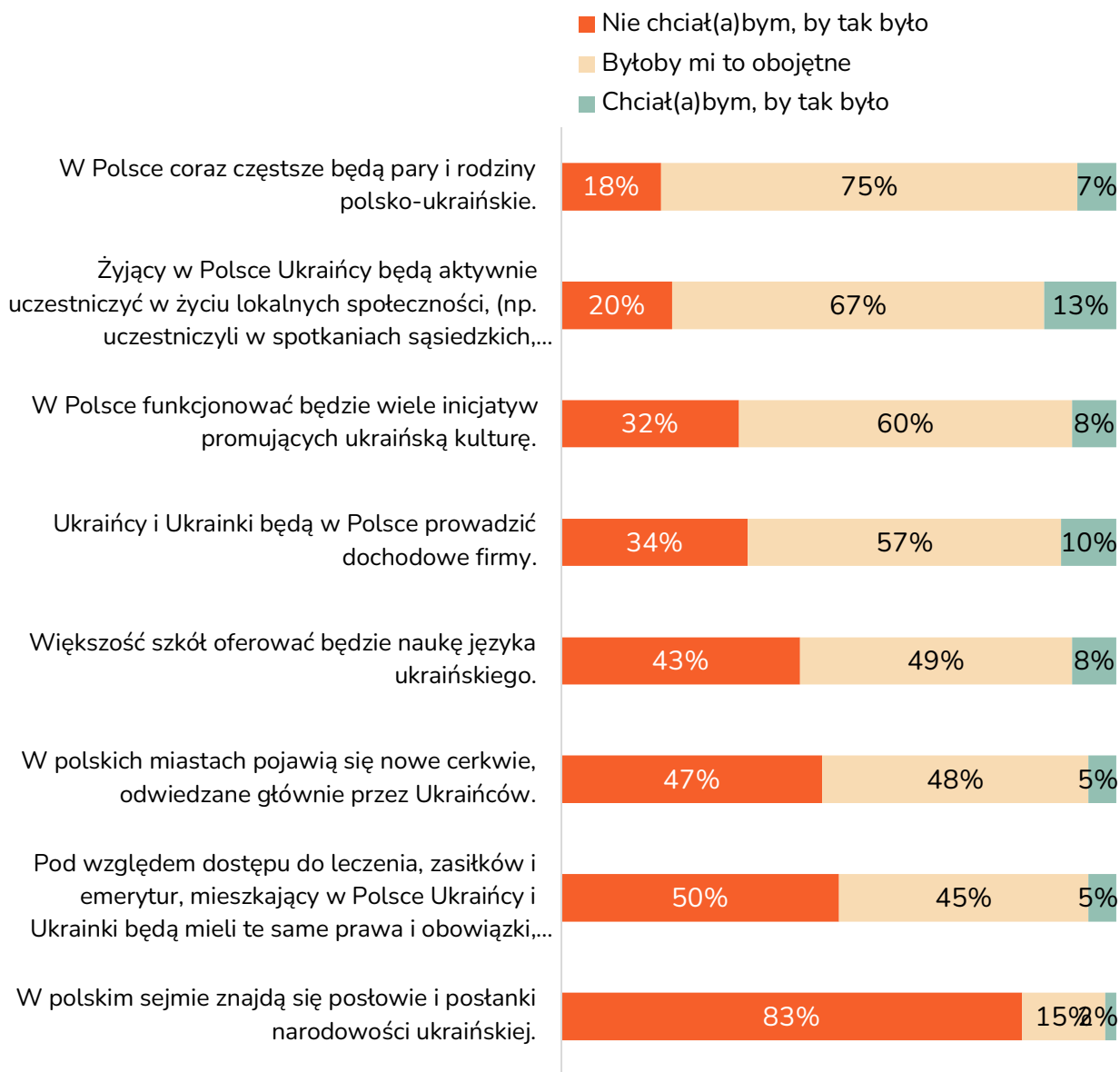

Próba: n= 300 - wszyscy respondenci

Aż 72% Polaków nie byłoby zadowolonych gdyby w telewizyjnym bloku reklamowym pojawiła się reklama. Sytuacja ta nie podobałaby się aż 86% osób po 60 roku życia. Wraz z wiekiem respondenci gorzej postrzegali wszystkie wymienione sytuacje. Mimo iż mężczyźni i kobiety podobnie postrzegali większość wymienionych zdarzeń, to sytuacja „Grupa Ukraińców pije piwo w restauracji lub klubie.” nie podobałaby się 27% polskich mężczyzn i jedynie 16% kobiet. Osoby, które znały minimum jedną osobę z Ukrainy mieszkającą w Polsce miały mniejszą skłonność do udzielania odpowiedzi „nie podobałoby mi się to” niż osoby, które nie znają nikogo z Ukrainy mieszkającego w Polsce. Polacy i polki, niezależnie od segmentu” bardzo rzadko wskazywali odpowiedź, że dana sytuacja by im się podobała. W związku z tym pod względem podziału na grupy należy ich bardziej rozpatrywać pod kątem tego, na ile dana sytuacja by im się nie podobała niż była pożądana. Niezależnie od segmentu, ponad połowa Polaków i Polek nie chciałaby, żeby w bloku reklamowym znajdowała się jedna reklama całkowicie po ukraińsku. W pozostałych sytuacjach jedynie w segmencie nieprzyjazyńskich przeważająca większość zareagowała by na nie negatywnie.

Akceptacja różnych sytuacji w przyszłości

P7. Wymień Panu/-i kilka możliwych sytuacji, które mogą mieć miejsce w Polsce za np. 10 lat. Każde z nich proszę skomentować jedną z odpowiedzi:

Próba: n= 300 - wszyscy respondenci

Ponad 80% społeczeństwa nie chciałoby, żeby w sejmie znaleźli/znalazły się postowie/postanki narodowości Ukraińskiej. Z tą deklaracją zgodziło się 90% osób o wykształceniu poniżej średniego i 79% Polek i Polaków z wyższym wykształceniem. Zarówno w przypadku tego stwierdzenia, jak i pozostałych, osoby mające 60+ częściej określały to jako sytuacje niepożądane. Osoby, które znają minimum jedną osobę z Ukrainy mieszkającą w Polsce, rzadziej deklarowały, że jest to niechciana według nich przyszłość. Częściej wskazywały odpowiedzi „Byłoby mi to obojętne”. Ponad połowa przedstawicieli tej grupy byłaby obojętna względem równego dostępu do zasiłków, leczenia, emerytur itd..

Kompetencje przyszłości wspierające integrację uchodźców z Ukrainy

Zapraszamy do kontaktu:

zapraszamyedu@busolatrends.com

Współfinansowane przez
Unię Europejską

